

valoarea binelui și liberul arbitru ar fi fost luat omului, iar acesta n-ar fi știut (altceva) decât să slujească în supunere» (p. 233—234).

Ultima lucrare tradusă, cu titlul: *Despre viața și purtarea rațională*, este o scriere moralizatoare bazată pe observații practice și pe locuri din Sfânta Scriptură. Autorul observă în lume o continuă schimbare, atât în natură, dar mai ales în viața oamenilor. Aceste schimbări aduse de viață sînt spre folosul nostru (p. 238). Și în natură sînt schimbări care pe unii îi bucură iar pe alții îi supără. «Unora iarna li se pare insuportabilă, atmosfera cesară (pentru perpetuarea) vieții. Pentru că ea umerzește și hrănește pămîntul care mîngîiat de zefirul (primăverii) rodește pentru oameni tot felul de fructe» (p. 239). Omul, făptură și chip al lui Dumnezeu, trebuie să ia aminte la aceste schimbări împlinite cu știința lui Dumnezeu și să-și rînduiască viața în așa fel ca să se bucure de darurile incredinate lui pe pămînt, ca fiind date lui temporar spre folosire, căci «trăinicia unui lucru se recunoaște din cele ce se întîmplă cu el. Dacă nu pieri înseamnă că este veșnic, iar dacă pieri înseamnă că este trecător» (p. 240). El recomandă cumpătarea și mulțumirea cu cele necesare. Lucrul principal în viață, potrivit cu stăutul lui Dumnezeu, este «că trebuie dusă o viață demnă și folositoare» (idem). «Dacă vrem să ascultăm de Dumnezeu, spune în concluzie Metodiu, se cuvine să nu apu-

Dumitru Stăniloae, Le Génie de l'Orthodoxie. Traducere din română-neste de Dan-Ilie Cibotă, Col. Théophanie, Desclee de Brouwer, Paris, 1985, 144 p.

Apariția celor 3 volume de «Teologie Dogmatică Ortodoxă» ale părintelui profesor Stăniloae, la editura Institutului Blic al Patriarhiei Române, în anul 1978, cu binecuvîntarea P. F. părinte Patriarh Iustin, a fost un adevărat eveniment editorial în Biserica noastră, primit cu bucurie și deosebită satisfacție de lumea teologică, dar nu numai de ea.

Și iată că, acum avem bucuria să putem aduce la cunoștința cititorilor apariția în limba franceză a primei părți din primul volum al «Teologiei Dogmatice Ortodoxe», care se ocupă cu Revelația dumnezeiască și cu modurile de transmitere și de păstrare a ei. În traducerea Dr. Dan-Ilie Cibotă, profesor la Institutul eumenic de la Bossey, discipol al părintelui Stăniloae.

căm pe «calea cea largă», pentru că este calea morții» (p. 241). Amintim că învățătura despre cele două căi: a vieții și a morții, se află expusă pe larg în scrierile postapostolice intitulate: *Învățătură celor doisprezece Apostoli*.

Metodiu de Olimp a fost un teolog erudit. Caracterul enciclopedic al scrierilor sale îl arată versat în discuțiile filosofice și științifice ale vremii, cu talent oratoric și cu un ascuțit simț critic. În același timp, folosirea Sfintei Scripturi, în argumentarea ideilor sale teologice, îl așează printre exegeții de frunte al timpului.

Scrierile lui Metodiu se citesc cu mult folos sufleteșc. Mai ales în opera *Bancheului* sau *Despre casitate* sînt pagini filosofice de mare tensiune și învățătură morale de strictă necesitate spirituală, îată motive pentru care le recomandăm cu căldură cititorilor noștri, clerici și studenți teologi, monahi și mireni și mulțumim Părintelui profesor Constantin Corneșcu pentru munca depusă de a ne da o traducere fluentă și a ne pune în contact nemijlocit cu gândirea lui Metodiu de Olimp. Poate că am fi dorit mai multe note și comentarii, mai ales în legătură cu sistemele filosofice și cu ideile lui Origen, care sînt dezbătute sau numai amintite.

Volumul se încheie cu un *Indice scripturistic* și un *Indice real* și *onomastic*, utile pentru folosirea scrierilor traduse.

Pr. Prof. ȘTEFAN ALEXE

Regretăm faptul că primul volum n-ă putut apare în întregime, dar ne exprimăm speranța că publicarea traducerii franceze va continua.

Cartea se deschide cu un «Cuvînt înainte» semnat de mitropolitul Damaskinos al Elveției, directorul Centrului Ortodox Chambésy, înalt Prea Sfinția Sa face o prezentare a Centrului de la Chambésy, a scopurilor și preocupărilor sale, după care continuă: «Părintele Stăniloae aparține unei mari Biserici, Biserica românească, carea datorită așezării sale la răscrucea dintre răsăritul și apusul Europei, dintr-o lume bizantină și cea slavă, și este asigurată vocația de universalitate...» Pr. Stăniloae — continuă I. P. S. Sa — este la ora actuală unul din cei mai mari teo-

logi și duhovnici (în Ortodoxie cei doi termeni sînt inseparabili) ai lumii creștine. El a realizat o operă imensă, ale cărei coloane de susținere sînt monumentala «Filocale românească» și «Dogmatica». Caracterul deosebit al teologiei părintelui Stăniloae este acela de a fi transpus în contextul actual dîndu-i Părintilor și de a fi arătat caracterul creator al Tradiției» (p. 8—9).

Traducerea franceză a dogmaticii mai are și o prefață sub semnătura lui Olivier Clément, profesor la Institutul teologic ortodox Sf. Sergiu din Paris. În această prefață el a încercat să prezinte cîteva din dimensiunile existente în gândirea și teologia pr. Stăniloae. Voi aminti pe scurt cîteva din ele.

1. Echilibrul dintre contemplație și acțiune.
2. Dimensiunea cosmică a Creștinismului.
3. Umanitatea înfinită a lui Hristos, prețioasă și sursă de putere, ce ajută umanității noastre spre înaintarea în viață și libertatea înfinită dumnezeiască.
4. Rolul și importanța iubirii. A vorbi despre Dumnezeu înseamnă a vorbi despre iubire. «Și pentru a vorbi de iubire, el vorbește de asceză ca detașare de patimi, și de rugăciune, ca aprofundare în existență, devenind relație personală cu Dumnezeu. Experiența bunătății umane în prietenie, în slujire, ne poate face să presimțim tripersonalitatea lui Dumnezeu» (p. 14). Prin iubire omul poate face experiența lui Dumnezeu ca comuniune și izvor al puterii de comunune.

5. Semnificația spirituală a lumii. Această dimensiune a teologiei pr. Stăniloae este foarte actuală mai ales astăzi, cînd omul civilizației științifice descoperă responsabilitatea sa față de natură, cînd problema repartizării bunurilor se pune pe română.

Cu titlul de mai sus a apărut anul acesta în limba greacă *Patericu/Românesc*, cartea părintelui Ioanichie Bălan care este deja foarte cunoscută cititorului român.

Inițiativa și osteneala traducerii precum și purtarea de grijă pentru tipărire și publicarea *Patericului* Românesc în limba greacă aparțin obștei monahale a mîndriturii Grigoriu din Sf. Munte Atoș, afiată de mai mulți ani sub înțeleapta conducere a egumenului Arhim. Gheorghios Kapsanis. Numele traducătorului principal al cărții, al celui care s-a ostentat propriu-

scară mondială, cînd atîția tineri n-au altă cale spre mister decît frumusețea cosmică. «Poate că în acest punct gîndirea pr. Stăniloae este cea mai profetică. El a elaborat o admirabilă teologie a timpului și a spațiului, a lumii ca dar al iubirii lui Dumnezeu și a omului ca ființă rațională (logikós)» (p. 17).

Părintele Stăniloae, prin creația sa teologică, a deschis noi și largi orizonturi, a reliefat aspecte și dimensiuni noi în cîmpul teologiei în genere și al celei ortodoxe române în special, care pot fi luate drept puncte de plecare pentru dezvoltări teologice ulterioare. Gîndirea teologică românească de viitor nu va putea face abstracție de ele, fără a avea de suferit pierderi incommensurabile.

În cadrul acestei teologii, adevărurile de credință nu mai sînt încorsate de metoda definițiilor abstracte, ci concepțiile care exprimă aceste adevăruri sînt transparente pentru realitățile pe care le prezintă. De aceea este aceasta o teologie vie, dinamică, suplă și plină de nuanțe, care oferă punți de legătură, pe de o parte, cu preocupările și aspirațiile omului de astăzi și ale științei în general, iar pe de altă parte, oferă noi posibilități de apropiere între Bisericele și confesiunile creștine. «Părintele Stăniloae cheamă Biserica la un dialog în profunzime cu gîndirea contemporană, cu oamenii de știință în special. Știința descoperă raționalitatea lumii. Dar, o raționalitate fără un subiect veșnic, înfinit este inexplicabilă» (p. 20).

Traducerea «Teologiei Dogmatice Ortodoxe» într-una din limbile de circulație internațională, cred că va contribui la o înțelegere mai justă, mai profundă și mai autentică a Ortodoxiei și la o mai mare apropiere în credință a creștinilor.

Dr. IOAN TULCAN

Ιερομονάχου Ιωαννικίου Μεταλαγ, ΡΟΥΜΑΝΙΚΟ ΠΑΤΕΡΙΚΟ, «Εκδοσεις Ὁρθόδοξοῦ Κουβέλη», Θεσσαλονίκη, 1985.

zis cu traducerea ei într-o primă formă, nu este amintit — foarte probabil din rațiuni ce sînt de etosul monahal. Cu riscul de a încălca această rînduială a anonimatului, facem aici cunoscut numele acestuia, ca un semn de recunoștință și, de binemeritată laudă așul lui pentru strădania deosebită de a fi invitat singur limbă română, în scopul imediat și expres de a traduce voluminoasa carte a părintelui Ioanichie Bălan. Este vorba de monahul Damaskinos din obștea mîndriturii Grigoriu, licențiat în teologie și în filologie. Traducerea făcută de monahul Damaski-